

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [GERARD HOGAN]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 8. maijā¹

Apvienotās lietas no C-105/18 līdz C-113/18

Asociación Española de la Industria Eléctrica (UNESA) (C-105/18)
Energía de Galicia (Engasa) SA (C-106/18)
Duerocanto SL (C-107/18)
Corporación Acciona Hidráulica (Acciona) SLU (C-108/18)
Associació de Productors i Usuaris d'Energia Elèctrica (C-109/18)
José Manuel Burgos Pérez
María del Amor Guinea Bueno (C-110/18)
Endesa Generación SA (C-111/18)
Asociación de Empresas de Energías Renovables (APPA) (C-112/18)
Parc del Segre, S.A.
Electra Irache, S.L.
Genhidro Generación Hidroeléctrica, S.L.
Hicenor, S.L.
Hidroeléctrica Carrascosa, S.L.
Hidroeléctrica del Carrión, S.L.
Hidroeléctrica del Pisuegra, S.L.
Hidroeléctrica Santa Marta, S.L.
Hyanor, S.L.
Promotora del Rec dels Quatre Pobles, S.A. (C-113/18)
pret
Administración General del Estado,
pietaloties:
Iberdrola Generación SAU,
Hidroeléctrica del Cantábrico, SA

(*Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Prejudiciāls nolēmums – Princips “piesārņotājs maksā” – Ar ūdens izmantošanu saistīto pakalpojumu izmaksu atgūšana – Elektroenerģijas iekšējā tirgus kopīgie noteikumi – Maksa par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai – Nodoklis, kas tiek piemērots tikai hidroelektroenerģijas ražotājiem, kuri darbojas starpkopienu upju baseinos – Aizliegts valsts atbalsts

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

I. Ievads

1. Šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 107. pantu un 191. panta 2. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā², 9. panta 1. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu³ 3. panta 1. un 2. punktu.

2. Lūgumi tika izteikti tiesvedībā, kurā, no vienas puses, piedalījās vairāki elektroenerģijas ražošanas uzņēmumi, kas kā koncesionāri hidroloģiski ekspluatē vairāku kopienu teritorijā esošos upju baseinus, proti, upju baseinus, kuri atrodas vairāk nekā vienas Spānijas *Comunidad autónoma* (autonomā kopiena) teritorijā, un, no otras puses, *Administración General del Estado* (Vispārējā valsts pārvalde, Spānija), kuru atbalsta *Iberdrola Generación SAU* un *Hidroeléctrica del Cantábrico SA*, par to, vai ir pamatoti piemērot maksu par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai vairāku kopienu upju baseinos.

3. Šie lūgumi sniegt prejudiciālus nolēmumus dod Tiesai iespēju precizēt principa “piesārņotājs maksā” nozīmi, Direktīvas 2009/72 darbības jomu un valsts atbalsta aizlieguma piemērošanu attiecībā uz maksām, kas jāmaksā par iekšējo ūdeņu izmantošanu vai ekspluatāciju elektroenerģijas ražošanai. Turklāt viens no galvenajiem jautājumiem, kas rodas saistībā ar šo vēršanos, ir tas, vai var teikt, ka Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punktā noteiktie nediskriminēšanas noteikumi ir piemērojami šāda veida nodokļu pasākumam, ko 2012. gadā bija pieņēmusi Spānijas Karaliste. Tomēr pirms šo jautājumu izvērtēšanas vispirms ir jāizklāsta attiecīgie ES tiesību aktu un valsts tiesību aktu noteikumi.

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2000/60

4. Direktīvas 2000/60 9. panta “Ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšana” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis ievēro ūdens pakalpojumu izmaksu, tostarp vides aizsardzības un resursu izmaksu atgūšanas principu, ņemot vērā ekonomisko analīzi, kas veikta saskaņā ar III pielikumu, un jo īpaši saskaņā ar principu, ka maksā piesārņotājs.

Dalībvalstis līdz 2010. gadam nodrošina:

- to, ka ūdens cenu politika pienācīgi stimulē lietotājus izmantot ūdens resursus lietderīgi, līdz ar to palīdzot sasniegt šīs direktīvas vides aizsardzības mērķus,
- dažādu ekonomikas sektoru, ko veido vismaz rūpniecības sektors, mājsaimniecību sektors un lauksaimniecības sektors, pienācīgu ieguldījumu ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanā, pamatojoties uz ekonomisko analīzi, kas veikta saskaņā ar III pielikumu, un, ņemot vērā principu, ka maksā piesārņotājs.

Šādi rīkojoties, dalībvalstis var ņemt vērā zaudējumu atlīdzināšanas sociālās, vides aizsardzības un ekonomiskās sekas, kā arī skartā reģiona vai reģionu ģeogrāfiskos vai klimatiskos apstākļus.”

2 OV 2000, L 327, 1. lpp.

3 OV 2009, L 211, 55. lpp.

2. Direktīva 2009/72

5. Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Pamatojoties uz savu iestāžu sistēmu un ievērojot subsidiaritātes principu, dalībvalstis nodrošina, ka, neskarot 2. punktu, elektroenerģijas uzņēmumi darbojas saskaņā ar šīs direktīvas principiem, lai izveidotu konkurētspējīgu un drošu elektroenerģijas tirgu, kas ilgtermiņā neapdraud vidi, un minētos uzņēmumus nediskriminē pēc to tiesībām vai pienākumiem.”

B. Valsts tiesības

1. Spānijas Konstitūcija

6. Spānijas Konstitūcijas 149. pantā, kas attiecas uz valsts ekskluzīvās kompetences jomām, ir noteikts:

“1. Valstij ir ekskluzīva kompetence šādās jomās:

[..]

14. Vispārīgās finanses un valsts parāds;

[..]

22. Leģislatīvi akti, noteikumi un hidraulisko ūdens resursu koncesija un attīstība, ja ūdens plūsma šķērso vairākas autonomās kopienas, un atļauja ekspluatēt hidroelektrostacijas, ja to darbība skar citas kopienas vai elektroenerģijas pārvades līnijas stiepjas pāri citām kopienām;

[..].”

2. Karaļa dekrēts Nr. 125/2007

7. *Real Decreto 125/2007, de 2 de febrero, por el que se fija el ámbito territorial de las demarcaciones hidrográficas*⁴ (Karaļa dekrēts Nr. 125/2007 (2007. gada 2. februāris), ar kuru izveido upju baseinu apgabalu teritoriālo darbības jomu) upju baseins ir definēts kā teritorija, ko veido viens vai vairāki piegulošie upju baseini, kā arī ar tiem saistītie pārejas ūdeņi, gruntsūdeņi un piekrastes ūdeņi. Atkarībā no baseina ģeogrāfiskās atrašanās vietas Spānijā ir divu veidu upju baseini – vairāku kopienu baseini, proti, tādi upju baseini, kas atrodas vairākās autonomās kopienās, un kopienas iekšējie baseini, proti, tādi, kuru teritorija neiziet ārpus autonomās kopienas robežām.

3. Likums Nr. 15/2012

8. *Ley 15/2012, de 27 de diciembre, de medidas fiscales para la sostenibilidad energética*⁵ (2012. gada 27. decembra Likums Nr. 15/2012 par nodokļu pasākumiem enerģētikas ilgtspējas jomā, turpmāk tekstā – “Enerģijas nodokļu likums”) preambulā ir noteikts:

“I.

4 BOE Nr. 30, 2007. gada 3. februāris, 5118. lpp

5 BOE Nr. 312, 2012. gada 28. decembris, 88081. lpp.

Šā likuma mērķis ir pielāgot mūsu nodokļu sistēmu efektīvākai un videi draudzīgākai izmantošanai un ilgtspējīgai attīstībai, vērtībām, kas ir šīs nodokļu reformas pamatā un tādējādi ir saskaņā ar pamatprincipiem, kuri nosaka Eiropas Savienības politiku nodokļu, enerģētikas un, protams, vides politikas jomā.

Mūsdienu sabiedrībā enerģijas ražošana un patēriņš aizvien vairāk ietekmē vides ilgtspējību, tāpēc ir nepieciešama normatīvā un regulatīvā sistēma, kas visiem ekonomikas dalībniekiem garantē enerģētikas modeļa pienācīgu darbību un arī veicina mūsu bagātā vides mantojuma aizsardzību.

Šā likuma pamats ir Konstitūcijas 45. pants, noteikums, kurā mūsu vides aizsardzība kļūst par vienu no sociālās un ekonomikas politikas pamatprincipiem. Tādējādi viens no šīs nodokļu reformas pamatvirzieniem ir ar elektroenerģijas ražošanu saistīto vides izmaksu internalizācija. Tādā veidā [šim] likumam ir jābūt stimulam, lai uzlabotu energoefektivitātes līmeni, vienlaikus nodrošinot labāku dabas resursu apsaimniekošanu un turpinot uzlabot ilgtspējīgas attīstības jauno modeli gan no ekonomiskā un sociālā viedokļa, kā arī no vides viedokļa.

[..]

Tālab ar šo likumu tiek regulēti trīs jauni nodokļi – elektroenerģijas ražošanas vērtības nodoklis, nodoklis par kodolenerģijas ražošanas procesā nostrādātās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu ražošanu un nodoklis par izlietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu uzglabāšanu centralizētās glabātuvēs; ir ieviesta maksa par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanā; ir grozīta nodokļa likmes dabasgāzei un ogleņiem un atcelti atbrīvojumi no nodokļa enerģētikas produktiem, kas izlietoti elektroenerģijas ražošanas procesā un elektroenerģijas un lietderīgās siltumenerģijas koģenerācijā.

[..]

V.

Visbeidzot, ar šā likuma IV nodaļu tiek grozīts ar Karaļa leģislatīvo dekrētu Nr. 1/2001 (2001. gada 20. jūlijs) apstiprinātā Ūdeņu likuma konsolidētais teksts.

Konkrēti, šajā nodaļā tiek reglamentēts publisko ūdens resursu izmantošanas ekonomiski finansiālais režīms. Tādējādi tiek nodrošināts, ka kompetentās valsts pārvaldes iestādes, pamatojoties uz izmaksu segšanas principu un ņemot vērā ekonomikas ilgtermiņa prognozes, izstrādā atbilstošus mehānismus, lai ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksas, tostarp vides un resursu izmaksas, pārliktu uz dažādiem galalietotājiem.

[..]

Proti, Ūdeņu likuma konsolidētās redakcijas 112. pantā ir noteikts, ka maksu par izmantošanu piemēro tikai par šā likuma 2. panta b) un c) punktā definēto publisko ūdens resursu apdzīvošanu, izmantošanu un ekspluatāciju, tas ir, par dabisku, pastāvīgu vai nepastāvīgu straumju un ezeru, lagūnu un publiskās ūdensteces virszemes rezervuāru gultnes izmantošanu. Tādējādi šī maksa netiek attiecināta uz Ūdeņu likuma konsolidētās redakcijas šā paša 2. panta a) punktā minēto iekšējo ūdeņu izmantošanu.

Šī realitāte, kas ir anomālija attiecībā uz vispārējiem noteikumiem, kuri attiecas uz publiskā sektora aktīviem, ir saglabājusies vēsturisku iemeslu dēļ, lai arī mūsdienās tam nav nekāda ekonomiska pamatojuma, vismaz tīri rūpnieciskās izmantošanas ziņā un tādā tirgus sistēmā, kāda ir elektroenerģijas ražošanas tirgus sistēma.

Pašreiz Spānijas iekšējo ūdeņu vispārējā kvalitāte ir tāda, ka ir nepieciešama šo ūdeņu aizsardzība, lai pasargātu vienu no sabiedrībai nepieciešamajiem dabas resursiem. Šajā saistībā ir jāuzlabo publisko ūdeņu aizsardzības politika. Tālab ir nepieciešams iegūt resursus, kurus nodrošina tie, kas gūst labumu no to izmantošanas privātām vajadzībām vai to izmantošanas konkrēti elektroenerģijas ražošanai.

Šo grozījumu mērķis tāpēc ir piemērot jaunu maksu publiskiem aktīviem, kas aprakstīti šā likuma 2. panta a) punktā, proti, iekšējo ūdeņu izmantošanai vai pilnveidošanai ar mērķi ekspluatēt tos hidroelektroenerģijas vajadzībām.”

9. Ar Likuma Nr. 15/2012 29. pantu ir ieviests jauns 112.bis pants *Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Aguas*⁶ (Karaļa leģislatīvais dekrēts Nr. 1/2001 (2001. gada 20. jūlijs), ar ko apstiprina Ūdeņu likuma konsolidēto redakciju).

10. Likumā Nr. 15/2012 arī ir ietverti vairāki noteikumi, tā sauktie “papildu noteikumi”, kuros ir iekļautas šādas normas:

“Pirmais papildu noteikums. Noteikumi, kuri rada šajā likumā reglamentētās nodokļu saistības un kurus ar nodokli apliek autonomās kopienas.

1. Ciktāl ar šo likumu noteiktie nodokļi tiek iekasēti par notikumiem, kurus apliek ar nodokli autonomās kopienas un tādējādi mazinās to ienākumi, piemērojami ir 1980. gada 22. septembra Konstitūtīvā likuma Nr. 8/1980 par autonomo kopienu finansēšanu 6.2. panta noteikumi.

2. Iepriekšējā punktā minētie noteikumi ir piemērojami tikai attiecībā uz tiem šajā likumā noteiktiem nodokļiem, kas attiecas uz autonomajām kopienām un kas tika apstiprināti pirms 2012. gada 28. septembra.

Otrais papildu noteikums. Elektroenerģijas sistēmas izmaksas.

Katru gadu saskaņā ar valsts vispārējiem finanšu tiesību aktiem, lai finansētu elektroenerģijas sistēmas izmaksas, kas noteiktas *Ley 54/1997, de 27 de noviembre, del Sector Eléctrico* (1997. gada 27. novembra Likums Nr. 54/1997 par elektroenerģijas nozari) 16. pantā, tiek piešķirta summa, kura vienāda ar:

- a) valsts gadā iekasēto summu aplēsi attiecībā uz šajā likumā iekļautajām nodevām un maksām;
- b) lēstajiem ieņēmumiem no siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu izsoles, kuru maksimālā summa ir 500 miljoni EUR.”

4. Karaļa leģislatīvais dekrēts Nr. 1/2001

11. *Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Aguas* (Karaļa dekrēts Nr. 1/2001 (2001. gada 20. jūlijs), ar ko apstiprina Ūdeņu likuma konsolidēto redakciju), 2. pantā “Publisko ūdens resursu definīcija” ir norādīts:

“Valsts publiskie ūdens resursi, izņemot šajā likumā skaidri noteiktus izņēmumus, ir šādi:

- a) iekšējie ūdeņi, gan atjaunojamie virszemes ūdeņi, gan gruntsūdeņi, neatkarīgi no atjaunošanās laika;
- b) dabiskas, pastāvīgas vai nepastāvīgas ūdensteces;

6 BOE Nr. 176, 2001. gada 24. jūlijs, 14276. lpp.

c) ezeru un lagūnu, kā arī publiskajās ūdenstecēs esošo virszemes ūdenstilpju gultnes;

[..].”

12. Saskaņā ar Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2001, kas grozīts ar Enerģijas nodokļu likumu, 112. pantu “Maksa par tādu aktīvu izmantošanu, kuros ietilpst publiskie ūdens resursi”:

“1. Par šā likuma 2. panta b) un c) punktā minētajos publiskajos ūdens resursos esošo aktīvu aizņemšanu, izmantošanu un attīstīšanu, ja šo darbību veikšanai ir nepieciešama koncesija vai administratīva atļauja, Ūdens baseina kompetentās iestādes labā iekasē nodokli, kas tiek saukts par maksu par publisko ūdens resursu izmantošanu un kas paredzēts šo minēto resursu aizsardzībai un uzlabošanai. Ūdens resursa koncesijas turētājus atbrīvo no maksas par tāda publiskā zemes īpašuma aizņemšanu un izmantošanu, kas nepieciešams šīs koncesijas darbībai.

[..]

4. Ūdens baseina kompetentā iestāde nosaka ar nodokli apliekamo bāzi saskaņā ar šādiem pieņēmumiem:

- a) ja tiek aizņemta zemes teritorija, kas ir publisko ūdens resursu daļa, pēc aizņemtās teritorijas vērtības, par atsauces vērtību ņemot piegulošās zemes tirgus vērtību;
- b) ja tiek izmantoti publiskie ūdens resursi, ņemot vērā šādas izmantošanas vērtību vai labumu, kas gūts no to izmantošanas;
- c) ja tiek izmantoti aktīvi, kuros ietilpst publiskie ūdens resursi, ņemot vērā izlietoto materiālu vērtību vai šādas izmantošanas rezultātā gūto lietderību.

[..]”

13. Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2001 112.*bis* pantā “Maksa par iekšzemes ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai”, kas ieviests ar Likumu Nr. 15/2012, noteikts: Saskaņā ar Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2001 112. pantu “Maksa par īpašuma izmantošanu publisko ūdens resursu jomā”:

“1. Par šā likuma 2. panta a) punktā minēto publisko aktīvu izmantošanu un ekspluatāciju elektroenerģijas ražošanai elektrostacijas kopnēs piemēro nodokli, tā saucamo maksu par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai, kas paredzēta publisko ūdens resursu aizsardzībai un uzlabošanai.

2. Maksa tiks iekasēta par sākotnēji piešķirto un ik gadu saglabāto hidroelektroenerģijas koncesiju, un tā būs jāmaksā tādā apmērā un termiņos, kas ir norādīti attiecīgās koncesijas vai atļaujas noteikumos.

3. Par maksājumu veikšanu atbildīgie ir koncesijas turētāji vai attiecīgā gadījumā personas, kas pārņēmu to tiesības.

4. Ar nodokli apliekamo bāzi nosaka Ūdens baseina kompetentā iestāde, un tā ir ekonomiskā vērtība elektroenerģijai, ko saražojis koncesijas turētājs, izmantojot un ekspluatējot publiskos ūdens resursus, un kas izmērīta saskaņā ar elektrostacijas kopnes izmaksām katrā taksācijas gadā.

5. Ikgadējā nodokļa likme ir 22 % no nodokļa bāzes summas, un kopējās nodokļa saistības ir summa, ko iegūst, nodokļa likmi piemērojot nodokļa bāzei.

[..]

8. Par maksas iekasēšanu un pārvaldību atbild Ūdens baseina kompetentā iestāde vai valsts nodokļu administrācija, pamatojoties uz nolīgumu, kas ar to noslēgts.

[..]”

5. Karaļa dekrēts Nr. 198/2015

14. *Real Decreto 198/2015, de 23 de marzo, por el que se desarrolla el artículo 112bis del texto refundido de la Ley de Aguas y se regula el canon por utilización de las aguas continentales para la producción de energía eléctrica en las demarcaciones intercomunitarias*⁷ (Karaļa dekrēts Nr. 198/2015 (2015. gada 23. marts), ar ko īsteno Ūdeņu likuma konsolidētās redakcijas 112.bis pantu un reglamentē maksu par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai vairāku kopienu baseina apgabalos) preambulā ir noteikts:

[..] Šis karaļa dekrēts ir izdots saskaņā ar Likuma Nr. 15/2012 (2012. gada 27. decembris) otro un trešo nobeiguma noteikumu. No vienas puses, otrajā nobeiguma noteikumā Spānijas Konstitūcijas 149.1.22.^a pants ir noteikts kā pilnvaru īstenošanas juridiskais pamats – ar šo pantu valstij tiek piešķirtas likumdošanas un regulējuma pilnvaras attiecībā uz ūdens resursiem un ūdens resursu koncesiju un izmantošanu, ja tie šķērso vairākas autonomās kopienas. No otras puses, trešajā nobeiguma noteikumā ir noteikts, ka valdībai saskaņā ar tās pilnvarām ir jāizdod nepieciešamie reglamentējošie noteikumi šā likuma izstrādei un piemērošanai. [..]”

15. Karaļa dekrēta Nr. 198/2015 1. pantā “Maksa par iekšzemes ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai un darbības joma” ir noteikts:

“Par pārskatītā Ūdeņu likuma 2. panta a) punktā minēto publisko ūdens resursu izmantošanu un ekspluatāciju elektroenerģijas ražošanai, kas tiek mērīta saskaņā ar elektrostacijas kopnes izmaksām, tiks piemērots nodoklis, tā saucamā maksa par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai, kas paredzēta publisko ūdens resursu aizsardzībai un uzlabošanai.

Šo maksu piemēro tikai vairāku kopienu baseiniem.”

16. Karaļa dekrēta Nr. 198/2015 12. pantā “Ieņēmumi no iekasētajām maksām” ir noteikts:

“1. Iekasēto ieņēmumu summa tiks samaksāta ūdens baseina kompetentajai iestādei, pamatojoties uz Ūdeņu likuma, kas apstiprināts ar Karaļa leģislatīvo dekrētu Nr. 1/2001 (2001. gada 20. jūlijs), konsolidētās redakcijas 112.bis panta noteikumiem. Šajā saistībā ņem vērā Karaļa dekrēta Nr. 927/1988 (1988. gada 29. jūlijs) 59. panta d) punkta, 63. panta 3. punkta un 67. panta noteikumus.

[..]

3. Uzskatāms, ka 2 % no iekasētajiem neto ieņēmumiem ir ūdens baseina organizācijas ieņēmumi.

4. 98 % no iekasēto neto ieņēmumu summas iemaksā Valsts kasē. Vispārējā valsts budžetā saskaņā ar 14. panta noteikumiem publisko ūdens resursu aizsardzībai un uzlabošanai iedala vismaz tādu summu, kas ir vienāda ar sniegto summu. Tālab Likumā par vispārējo valsts budžetu katru gadu tiks noteikti ieguldījumu projekti, kas garantē publisko ūdens resursu aizsardzību un uzlabošanu.

[..]”

⁷ BOE Nr. 72, 2015. gada 25. marts, 25674. lpp.

17. Saskaņā ar šā dekrēta 13. pantu “Publisko resursu aizsardzības garantija”:

“Lai nodrošinātu vides aizsardzības mērķus, kas noteikti Ūdens pamatdirektīvā un sniegti Ūdeņu likuma konsolidētās redakcijas 98. un turpmākajos pantos, un saskaņā ar izmaksu segšanas principu, kas noteikts Ūdeņu likuma konsolidētās redakcijas 111.*bis* pantā, saskaņā ar 14. panta noteikumiem tādu publisko ūdens resursu un ūdenstilpju aizsardzībai un uzlabošanai, kurus ietekmējuši hidroelektroenerģijas ražošanas pilnveidojumi, vispārējā valsts budžetā iedala vismaz tādu summu, kas ir vienāda ar summu, kura noteikta saskaņā ar šā likuma 12. panta 4. sadaļu.”

II. Lietas apstākļi

18. Prasītāji pamatlietā ir cēlušī administratīvo tiesību prasību *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija), kurā tie ir lūguši atcelt Karaļa dekrētu Nr. 198/2015, ar ko tiek īstenots Ūdeņu likuma pārstrādātās redakcijas 112.*bis* pants. Pieteikumā prasītāji apstrīd ar Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2001 112.*bis* pantu īstenotā Likuma Nr. 15/2012 29. panta spēkā esamību.

III. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu un tiesvedība tiesā

19. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šie tiesību akti ir saderīgi ar, pirmkārt, LESD 191. panta 2. punktā ietvertu principu “piesārņotājs maksā”, kas ir precizēts Direktīvā 2000/60, otrkārt, ar Direktīvas 2009/72 3. pantā ietvertu nediskriminēšanas principu un, treškārt, ar LESD 107. pantā ietvertu valsts atbalsta aizliegumu⁸.

20. Attiecībā uz šāda nodokļa atbilstību principam “piesārņotājs maksā” iesniedzējtiesa norāda, ka, lai arī Enerģētikas nodokļa likuma apsvērumā šis nodoklis ir pamatots ar vides apsvērumiem, proti, publisko ūdens resursu aizsardzību un uzlabošanu, paša nodokļa struktūra, šķiet, liecina, ka tā mērķis faktiski ir tīri ekonomiskas dabas, proti, segt elektrotīkla finanšu deficītu. Turklāt šķiet, ka saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto šis mērķis tiek īstenots nesaskanīgā un neatbilstošā veidā. Pirmkārt, šo nodokli piemēro, pamatojoties uz saražotās elektroenerģijas vērtību, ko aprēķina no ienākuma, kurš gūts, elektroenerģiju ievadot elektroenerģijas tīklā, nevis pamatojoties uz izmantoto ūdens daudzumu. Otrkārt, šā nodokļa likme ir 22 %, savukārt likme par dabisko ūdensteču aizņemšanu, izmantošanu un ekspluatāciju ir tikai 5 %. Treškārt, 98 % no iekasētajām summām tiek iemaksāti Spānijas valsts vispārējā budžetā un tādējādi varētu būt papildu ieņēmumi elektroenerģijas sistēmai. Lai gan Karaļa dekrētā norādīts, ka vispārējā valsts budžetā summu, kas ir vismaz 98 % no ieņēmumiem, kuri gūti no šīs maksas, iedala publisko ūdens resursu aizsardzības un uzlabošanas pasākumiem, iesniedzējtiesa norāda, ka šāds piešķirums netika ievērots 2016. gada vispārējā valsts budžetā, kurā visi ar šo nodokli gūtie ieņēmumi tika iedalīti elektroenerģijas sistēmas deficīta segšanai. Tādējādi pretēji Direktīvas 2000/60 9. panta 1. punkta prasībām ar šo nodokli varētu netikt ņemts vērā ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanas princips.

21. Attiecībā uz to, ka nodoklis neatbilst Direktīvas 2009/72 3. pantā noteiktajam nediskriminēšanas principam, iesniedzējtiesa uzsver, ka nodoklis par iekšējo ūdeņu izmantošanu attiecas tikai uz hidroelektroenerģijas ražotājiem, neietverot elektroenerģijas ražotājus, kas izmanto citas tehnoloģijas. Turklāt tas tiek piemērots tikai tiem ražotājiem, kuriem ir administratīvās koncesijas vairāku kopienų upju baseinos, nevis kopienų iekšējos upju baseinos.

22. Attiecībā uz valsts atbalstu iesniedzējtiesa uzsver, ka, ņemot vērā nodokļa asimetrisko dabu, atšķirīgā attieksme, ko rada šis nodoklis, varētu būt valsts atbalsts par labu tiem, kuriem šis nodoklis netiek piemērots.

⁸ Iesniedzējtiesa norāda – ja tiktu nopriests, ka Enerģētikas nodokļa likuma 29. pants neatbilst ES tiesību aktiem, būtu jāanulē Karaļa dekrēts Nr. 198/2015, ar kuru isteno apstrīdēto nodokli.

23. Šajā saistībā *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) ir nolēmusi apturēt tiesvedību lietās no C-105/18 līdz C-108/18 un no C-110/18 līdz C-113/18 un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai vides aizsardzības princips “piesārņotājs maksā”, kas ir noteikts LESD 191. panta 2. punktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas [2000/60] 9. panta 1. punktā, kurā ir ietverts ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanas princips, kā arī atbilstoša ūdens izmantošanas ekonomiskā analīze, ir interpretējams tādējādi, ka tas nepieļauj tādas nodevas par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai ieviešanu, kāda ir pamatlietā, kas neveicina efektīvu ūdens izmantošanu un nenosaka publisko ūdeņu saglabāšanas un aizsardzības mehānismus un kuras aprēķins ir pilnībā nesaistīts ar spēju radīt kaitējumu publiskajiem ūdeņiem, jo tas ir balstīts tikai un vienīgi uz ražotāju spēju radīt ieņēmumus?”
- 2) Vai ar Direktīvas [2009/72] 3. panta 1. punktā paredzēto uzņēmēju diskriminācijas aizlieguma principu ir saderīgs tāds maksājums kā pamatlietā aplūkotā maksa par ūdeņiem, kas attiecas tikai uz elektroenerģijas ražotājiem, kuri darbojas starpkopienu upju baseinos, bet ne uz ražotājiem, kuri ir koncesionāri vienas kopienas teritorijā esošajos upju baseinos, un ražotājiem, kuri izmanto hidroelektriskās tehnoloģijas, pretstatā citu tehnoloģiju enerģijas ražotājiem?”
- 3) Vai LESD 107. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tādas hidroelektroenerģijas ražošanas, kāda ir pamatlietā, aplikšana ar maksu par ūdeņiem, nostādot nelabvēlīgākā situācijā hidroelektroenerģijas ražotājus, kuri darbojas starpkopienu upju baseinos, ieviešot asimetriskas nodokļu aplikšanas režīmu vienas tehnoloģijas ietvaros atkarībā no tā, kur atrodas ražotne, un neprasot nodevas samaksu ražotājiem, kas ražo enerģiju no citiem resursiem, ir uzskatāma par aizliegtu valsts atbalstu?”

24. Lietā C-109/18 pirmie divi prejudiciālie jautājumi būtībā ir identiski pirmajiem diviem jautājumiem, kas uzdoti iepriekšējā punktā minētajās lietās. Savukārt trešais jautājums ir formulēts šādi:

- “3) Vai LESD 107. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka hidroelektroenerģijas ražošanas, kas notiek vienas kopienas teritorijā esošajos upju baseinos, kā arī pārējo ūdens [patēriņa] izmantošanas veidu neaplikšana ar maksu par ūdeņiem, aplikot ar maksu tikai izmantošanu, kuras mērķis ir elektroenerģijas ražošana, ir uzskatāma par aizliegtu valsts atbalstu?”

25. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Asociación Española de la Industria Eléctrica (UNESA)*, *Corporación Acciona Hidráulica (Acciona) SLU*, *Associació de Productors i Usuaris d’Energia Elèctrica, Endesa Generación SA*, *Asociación de Empresas de Energías Renovables (APPA)*, *Iberdrola Generación SAU*, Spānijas un Vācijas valdības un Eiropas Komisija. Papildus visi šie lietas dalībnieki, izņemot Vācijas valdību, sniedza mutvārdu paskaidrojumus tiesas sēdē, kas notika 2018. gada 28. februārī.

IV. Analīze

A. Par pirmo jautājumu: princips “piesārņotājs maksā”

26. Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai vides princips “piesārņotājs maksā”, kas ietverts LESD 191. panta 2. punktā, un Direktīvas 2000/60 9. panta 1. punktā ietvertais ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanas un ūdens izlietojuma pienācīgas saimnieciskas līdzsvarošanas princips būtu jāinterpretē tādējādi, ka nav ļauts ieviest tādu nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai kā šajā tiesvedībā aplūkotais.

27. Pirms izvērtēt, vai kāds no šiem abiem noteikumiem liedz ieviest šādu nodokli, ir jānoskaidro, vai uz kādu no tiem var atsaukties valsts tiesā.

28. Attiecībā uz LESD 191. panta 2. punktu Tiesa jau ir nospriedusi – tā kā princips “piesārņotājs maksā” attiecas uz Savienības rīcību, indivīdi nevar atsaukties uz pašu šo tiesību normu, lai izslēgtu valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu⁹.

29. Ir taisnība, ka šie indivīdi var atsaukties uz noteikumu, ar kuru šis princips tiek īstenots konkrētajā jomā, ja vien savukārt var pienācīgi uzskatīt, ka šim noteikumam ir tieša iedarbība¹⁰. Lai arī Direktīvas 2000/60 9. panta 1. punktā princips “piesārņotājs maksā” konkrētā veidā attiecas uz ūdens apsaimniekošanas jomu, uz šo noteikumu nevar tieši atsaukties valsts tiesā, jo turpmāk īsumā izklāstīto iemeslu dēļ es neuzskatu, ka šim noteikumam ir tieša iedarbība. Patiešām, ja Direktīvas 2000/60 9. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis visos gadījumos ņem vērā ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanas principu, tostarp vides aizsardzības un resursu izmaksu atgūšanas principu, it īpaši saskaņā ar principu, ka maksā piesārņotājs¹¹, šis pienākums nenozīmē, ka tām tiek piešķirta īpaša aizsardzība vai tiesības.

30. To nosaka jau pats 9. panta 1. punkta formulējums, kuram nepiemīt tādas īpašības kā skaidrība, precizitāte un beznosacījuma raksturs, kas ir nepieciešamas jebkādas tiešas iedarbības doktrīnas piemērošanai. Proti, 9. panta 1. punkta pirmajā daļā ir vienīgi noteikts, ka dalībvalstis “ievēro” ūdens pakalpojumu izmaksu atgūšanas principu, precīzi nenorādot, kādā veidā tas ir darāms.

31. Ir taisnība, ka otrajā daļā ir noteikti konkrēti pienākumi dalībvalstīm, lai līdz 2010. gadam sasniegtu noteiktus mērķus. Tomēr arī pat šajā saistībā izmantotais formulējums (“[...] dalībvalstis līdz 2010. gadam nodrošina, ka ūdens cenu politika pienācīgi stimulē lietotājus izmantot ūdens resursus lietderīgi [...]”) nesniedz tādu precizitāti, kāda ir nepieciešama tiešas iedarbības doktrīnas vajadzībām¹². Varētu jautāt – kā valsts tiesa, atsaucoties uz vispārpieņemtiem tiesību principiem lietā, ko ierosinājis individuāls prasītājs attiecībā uz konkrēto nodokli, varētu novērtēt, vai dalībvalsts ir “pienācīgi” stimulējusi lietotājus, lai tie “lietderīgi” izmantotu ūdens resursus?

32. Atbilstību 9. panta 1. punktā noteiktajam pienākumam var novērtēt, tikai ņemot vērā visas normas, kas reglamentē ūdens cenu veidošanu. Patiešām, 9. panta 1. punktā nav noteikts, ka nodoklis vai maksa par ūdeni ir jāmaksā proporcionāli ūdens izmantošanai, bet ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka kopumā to ūdens cenu politika nodrošina pienācīgus stimulus. Lai novērtētu, vai dalībvalsts ievēro šo pantu, ir jāņem vērā visi ūdens lietotājiem piemērotie nodokļi vai maksas, nevis tikai tie, kas tiek skatīti konkrētajā situācijā.

33. Attiecīgi ierosinu uz pirmo jautājumu atbildēt, ka ne LESD 191. panta 2. punktam, ne [Direktīvas 2000/60] 9. panta 1. punktam nav tiešas ietekmes un tāpēc ne uz vienu no šiem noteikumiem indivīds nevar atsaukties valsts tiesā, lai apstrīdētu konkrēto nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu enerģijas ražošanai.

B. Par otro jautājumu: jautājums par nediskriminēšanu

34. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai tāds nodoklis kā pamatlietā aplūkots, kas skar uzņēmumus, kuriem ir piešķirta koncesija par vairāku kopienu ūdens baseina izmantošanu elektroenerģijas ražošanai, bet neskar operatorus, kuriem ir piešķirtas koncesijas par kopienas iekšējiem ūdens baseiniem, atbilst operatoru nediskriminēšanas principam, kas ietverts Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punktā.

⁹ Spriedumi, 2010. gada 9. marts, *ERG* u.c. (C-379/08 un C-380/08, EU:C:2010:127, 38. un 39. punkts), kā arī 2015. gada 4. marts, *Fipa Group* u.c. (C-534/13, EU:C:2015:140, 40. punkts).

¹⁰ Spriedums, 2015. gada 4. marts, *Fipa Group* u.c. (C-534/13, EU:C:2015:140, 42. punkts).

¹¹ Šajā saistībā skat. spriedumu, 2016. gada 7. decembris, *Vodooopskrba i odvodnja* (C-686/15, EU:C:2016:927, 20. un 21. punkts).

¹² Pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 17. oktobris, *Klohn* (C-167/17, EU:C:2018:833, 29. punkts).

35. Kā jau izskaidroju savos secinājumos, ko sniedzu apvienotajās lietās no C-80/18 līdz C-83/18, UNESA u.c./*Administración General del Estado*, kas arī tika sniegti šorīt, uzskatu, ka Direktīvas 2009/72 piemērošanas joma attiecas tikai uz elektroenerģijas ražošanu, pārvadi, sadali un piegādi, neatkarīgi no noteikuma vispārīgā formulējuma. Tas izriet no tā, ka, pirmkārt, jēdziens “ražošana” jāsaprot tā, kā tas izriet no Direktīvas 2009/72 7. un 8. panta, proti, tas attiecas tikai uz jaunu enerģijas ražošanas jaudu būvniecību, un otrkārt, šī direktīva tika pieņemta, pamatojoties tikai uz EKL 95. pantu (tagad – LESD 114. pants), kura 2. punktā ir norādīts, ka šo pantu nevar izmantot ES nodokļu pasākumu pieņemšanai.

36. Turklāt nodokļu saskaņošanas jautājumam ir samērā būtiska nozīme. Proti, saskaņā ar Tiesas judikatūru vispārīgais nediskriminēšanas princips (ņemot vērā šā termina īpašo jēgu un nozīmi ES tiesību aktos) ir piemērojams tikai ES tiesību aktu piemērošanas jomā¹³. Attiecīgi, ja šī direktīva ir jāsaprot tādējādi, ka šis princips tiek darīts piemērojams attiecībā uz nodokļiem, kas tiek uzlikti elektroenerģijas tirgum, tad tas ir uzskatāms par saskaņošanas pasākumu.

37. Šeit jānorāda, ka, tā kā Savienībai saskaņā ar LESD 114. pantu nav kompetences pieņemt šādu nodokļu pasākumu, ja 3. panta 1. punkts tiktu piemērots valsts nodokļu pasākumam, šis pants pēc definīcijas būtu nelikumīgs. Tādējādi šī tiesību norma ir jāinterpretē šaurāk, nekā tas varētu šķist, ņemot vērā tās vispārīgo formulējumu. Tāpēc jāuzskata, ka šī direktīva nerada tādas sekas, ka ES nediskriminēšanas princips kļūst piemērojams valsts nodokļu pasākumiem. Manuprāt, jebkāds cits secinājums nozīmētu to, ka šīs direktīvas juridiskajam pamatam bija jābūt LESD 115. pantam un ka tāpēc to būtu bijis jāpieņem, Padomei rīkojoties vienbalsīgi.

38. Šādos apstākļos uzskatu par pienākumu secināt, ka valsts nodokļu pasākumi neietilpst Direktīvas 2009/72 darbības jomā.

1. Pakārtoti, jautājums par diskrimināciju

39. Ja tomēr Tiesa nepiekrīt šai interpretācijai un secina, ka 3. panta 1. punkts faktiski ir attiecināms uz nodokļiem, es tomēr ierosinu pakārtoti izvērtēt, vai šis noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tas aizliedz ieviest tādu nodokli kā pamatlietā aplūkotais. Tādējādi šo secinājumu turpmākais izklāsts būs balstīts uz manam viedoklim pretēju pieņēmumu, ka Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punkts ir piemērojams šāda veida nodokļu pasākumiem.

40. Šajā saistībā ir jāatgādina, ka attiecībā uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai nav jurisdikcijas piemērot Līgumus vai ES tiesību aktu konkrētai lietai vai lemt par valsts tiesību normas spēkā esamību vai interpretāciju, kā to būtu iespējams darīt saskaņā ar LESD 258. pantu. Valsts tiesai, kurai vienīgajai ir kompetence izvērtēt lietas apstākļus un interpretēt valsts tiesību aktus, beigās ir jālemj par apstrīdētā valsts pasākuma spēkā esamību. Tomēr prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesa, kam ir jāsniedz valsts tiesai lietderīgas atbildes, var sniegt norādes, kas izriet no pamatlietas materiāliem, kā arī no tai rakstveidā vai mutiski sniegtajiem apsvērumiem un kas var ļaut iesniedzējtiesai pieņemt lēmumu¹⁴.

¹³ Šajā saistībā skat. spriedumu, 2006. gada 11. jūlijs, *Chacón Navas* (C-13/05, EU:C:2006:456, 56. punkts).

¹⁴ Spriedums, 2018. gada 6. decembris, *Montag* (C-480/17, EU:C:2018:987, 34. punkts).

41. Saskaņā ar Tiesas jau reiz pieņemto spriedumu attiecībā uz iepriekšējo direktīvu par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu¹⁵ noteikumi, kas attiecas uz diskriminācijas aizlieguma principu, “ir vispārīgā vienlīdzības principa īpašas izpausmes”¹⁶. Tāpēc principā būtu jāuzskata, ka Tiesas judikatūra, kas attiecas uz vispārīgo vienlīdzības principu, attiecas uz 3. panta 1. punkta interpretāciju.

42. Saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu salīdzināmas situācijas nedrīkst aplūkot dažādi un dažādas situācijas aplūkot vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota¹⁷.

a) Situācijas, kas uzskatāmas par salīdzināmām

43. Saskaņā ar Tiesas iedibināto judikatūru faktori, kas nošķir atšķirīgas situācijas, un jautājums par to, vai šīs situācijas ir salīdzināmas, ir jānosaka un jānovērtē saskaņā ar ES tiesību normām, būtībā ņemot vērā tiesiskā regulējuma, ar kuru ir ieviesta iespējamā diskriminācija, priekšmetu un sasniedzamo mērķi¹⁸.

44. Tomēr situācijās, kad runa nav par vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, bet gan par noteikumu, ar ko konkretizē šo principu, tad jautājums par divu situāciju salīdzināmību būtu jānovērtē, nevis ievērojot to, kādu mērķi ir paredzēts sasniegt ar šo noteikumu, bet gan drīzāk atsaucoties uz attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma būtiskajiem mērķiem un sekām.

45. Manuprāt, atbilde uz šo jautājumu ir atkarīga no tā, kā tiek sniegta atsauce uz vienlīdzīgas attieksmes principu noteikumos, ar ko paredz šo principu. Ja noteikumos ir skaidri norādīts, ka pret divām personu kategorijām ir jābūt vienādei attieksmei, valsts tiesai ir jāuzskata, ka to situācijas ir salīdzināmas¹⁹. Savukārt, ja ES tiesību aktos ir tikai noteikts, ka dalībvalstis nedrīkst diskriminēt noteiktu personu kategoriju, šim dalībvalstīm ir pienākums nevis uzskatīt, ka visas personas ir vienādā situācijā, bet gan nodrošināt, ka, īstenojot savas normatīvās pilnvaras, dalībvalstis nerada patvaļīgu nošķirumu un turklāt saglabā vienlīdzīgas attieksmes būtību²⁰.

46. Šajā gadījumā, tā kā 3. panta 1. punktā nav noteikts, ka pret visiem elektroenerģijas ražotājiem ir jābūt identiskai attieksmei, bet gan ka “dalībvalstis nediskriminē [elektroenerģijas] uzņēmumus pēc to tiesībām vai pienākumiem”, situāciju salīdzināmību tiešām vajadzētu noteikt, ņemot vērā valsts tiesību akta priekšmetu un sasniedzamo mērķi.

47. Likuma Nr. 15/2012 preambulā ir norādīts, ka nodoklis par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai ir paredzēts diviem mērķiem, proti:

- lai paplašinātu Ūdeņu likuma 112. pantā noteiktās esošās maksas piemērošanas jomu, proti, šī maksa tika piemērota par noteiktu publiskas hidrauliskās jomas daļu izmantošanu un ekspluatāciju, bet netika iepriekš piemērota par iekšējo ūdeņu izmantošanu;

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 37. lpp.).

16 Skat. spriedumu, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 79. punkts).

17 Spriedums, 2017. gada 7. marts, *RPO* (C-390/15, EU:C:2017:174, 41. punkts).

18 Spriedums, 2019. gada 22. janvāris, *Cresco Investigation* (C-193/17, EU:C:2019:43, 42. punkts). Skat. tostarp arī spriedumus, 2015. gada 1. oktobris, O (C-432/14, EU:C:2015:643, 32. punkts), un 2018. gada 26. jūnijs, MB (Dzimuma maiņa un vecuma pensija) (C-451/16, EU:C:2018:492, 42. punkts).

19 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūnijs, *Montero Mateos* (C-677/16, EU:C:2018:393, 50. punkts).

20 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Finanzamt Linz* (C-66/14, EU:C:2015:661, 26. un 31. punkts).

- lai stiprinātu publisko ūdeņu aizsardzību, iegūstot resursus no tiem, kas gūst labumu no šo ūdeņu izmantošanas privātām vajadzībām vai no to īpašas izmantošanas, un “lai ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksas, tostarp vides un resursu izmaksas, pārlieku uz dažādajiem galalietotājiem”.

48. *Saistībā ar pirmo mērķi*, tā kā 112. pantā minētā nodokļa bāze un nodokļa likme atšķiras no 112. *bis* pantā minētās nodokļa bāzes un nodokļa likmes, acīmredzot nevar uzskatīt, ka pirmais mērķis, kas minēts šā likuma preambulā, ir mērķis, kuru patiešām ir paredzēts sasniegt ar šo pantu. Attiecīgi šis mērķis nebūtu jāņem vērā, lai noteiktu aplūkojamo situāciju salīdzināmību.

49. *Saistībā ar otro mērķi*, ievērojot pēdējo minēto mērķi, ir uzskatāms, ka visi publisko ūdeņu lietotāji ir vienādā situācijā. Patiešām, lai arī Likuma Nr. 15/2012 preambulā ir teikts, ka nodokļa piemērošanas joma attiecas tikai uz elektroenerģijas ražošanu, konkrētais mērķis, ko paredzēts sasniegt ar šo nodokli, proti – stiprināt publisko ūdeņu aizsardzību, ar ūdens apsaimniekošanu saistītās pakalpojumu izmaksas pārlieku uz galalietotāju, faktiski skar visus iekšējo ūdeņu lietotājus.

50. Iesniedzējtiesa ir paudusi nopietnas šaubas par to, vai šis likumā noteiktais deklarētais mērķis patiešām ir īstais mērķis. Tā uzskata, ka nodoklis par iekšējo ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai varētu būt ieviests vienīgi ar mērķi palielināt ieņēmumu apjomu elektroenerģijas nozares finanšu sistēmā, lai kompensētu tarifa deficītu, kas izriet starpības starp ieņēmumiem, kurus Spānijas elektroenerģijas uzņēmumi iegūst no patērētājiem, un valsts tiesību aktos atzītajām elektroenerģijas piegādes izmaksām, kuru atlīdzināšanu garantē Spānijas valsts. Šo viedokli tā pauž šādu iemeslu dēļ:

- šā nodokļa likme ir 22 % no radītās vērtības, savukārt likme par dabisko ūdensteču aizņemšanu, izmantošanu un ekspluatāciju ir tikai 5 %;
- aplūkotā nodokļa bāze ir saražotās elektroenerģijas vērtība, nevis izlietotā ūdens daudzums;
- lai arī Karaļa dekrētā ir norādīts, ka vispārējā valsts budžetā summu, kas ir vismaz 98 % no ieņēmumiem, kuri gūti no šīs maksas, iedala publisko ūdens resursu aizsardzības un uzlabošanas pasākumiem, šāds piešķirums netika ievērots 2016. gada budžetā, kurā visi ar šo nodokli gūtie ieņēmumi tika iedalīti elektroenerģijas sistēmas deficīta kompensēšanai.

51. Prasītāji arī ir izteikuši bažas par šā mērķa patieso dabu, jo, piemērojot šo nodokli, hidroelektroenerģija tiek apliekta ar divreiz lielāku nodokli nekā citi elektroenerģijas avoti, tostarp tādi avoti, kas tiek uzskatīti par lielākiem piesārņojuma avotiem.

52. Šķiet, nav tikpat kā nekādu šaubu, ka šā nodokļa primārais mērķis ir palielināt elektroenerģijas nozares radīto valsts ieņēmumu apjomu. Varētu tomēr pieņemt, ka hidroelektroenerģijas ražošana rada konkrētus jautājumus attiecībā uz valsts resursu izmantošanu, ar kuriem varētu pamatot nedaudz atšķirīgo attieksmi pret šo nozari nodokļu uzlikšanas jomā.

53. Tomēr konkrētāks iekšējiem ūdeņiem piemērotā nodokļa mērķis nav aizsargāt vidi kopumā, bet gan stiprināt publisko ūdeņu aizsardzību un pārlikt ar ūdens apsaimniekošanu saistītās pakalpojumu izmaksas uz dažādiem galalietotājiem²¹. Tāpēc tas, ka šā nodokļa likme ir augstāka nekā likme, kas piemērojama par citu dabisku ūdensteču izmantošanu, var arī nebūt pretrunā valsts tiesību aktos izvirzītajam mērķim, proti, ūdens pakalpojumu izmaksas pārlikt uz patērētājiem, jo ne visi ūdens lietotāji vienādi ietekmē dabiskās ūdensteceš²².

54. Attiecībā uz otro apstākli, ko minēja iesniedzējtiesa, lai arī varētu šķist, ka šīs konkrētās nodokļa bāzes izvēle ir neparasta, būtu jāatgādina, ka elektroenerģijas ražošana, izmantojot hidroelektroenerģijas tehnoloģijas, nozīmē, ka pastāv noteikta saistība starp izlietoto ūdeni un saražotās elektroenerģijas daudzumu. Proti, šo daudzumu nosaka ūdens plūsmas apjoms un ar dambi radītais augstums no elektrostacijas turbīnām līdz ūdens virsmai²³. Tāpēc pats par sevi tas, ka nodoklis ir balstīts uz saražoto elektroenerģiju un nevis patērēto ūdeni, šķiet, nav pretrunā mērķim pārlikt ūdens apsaimniekošanas pakalpojumu izmaksas uz galalietotājiem.

55. Attiecībā uz iesniedzējtiesas trešo minēto apstākli, proti, apgalvojumu, ka 98 % no ieņēmumiem, kas gūti nodokļa veidā par iekšējo ūdeņu izmantošanu, 2016. gada budžetā netika iedalīti publisko ūdens resursu aizsardzībai un uzlabošanai²⁴, ir taisnība, ka nodokļa mērķis – stiprināt publisko ūdeņu aizsardzību un pārlikt ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksas uz dažādiem galalietotājiem – liek domāt, ka vismaz daļa no iekasētajām summām, kas atbilst ūdens izmantošanas izmaksām, tiek iedalīta iekārtu uzturēšanai un uzlabošanai²⁵.

56. Tomēr tas vien, ka ieņēmumi, kas gūti no nodokļa par iekšējo ūdeņu izmantošanu, 2016. gadā netika sadalīti tādā veidā, nav pietiekami, lai parādītu, ka šis nodoklis nekālo šādam mērķim. Proti, pat ja šāds apstāklis tiktu konstatēts, kamēr vien tas attiecas uz vienu konkrētu gadu, nav iespējams noteikt, vai noteiktais mērķis nav īsts vai arī šī problēma skar tikai 2016. gada budžetu.

57. Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka hidroelektroenerģijai tiek piemēroti gala nodokļi, kas ir ievērojami augstāki nekā elektroenerģijai, kas ražota, izmantojot citas metodes, tostarp tās, kas kopumā tiek uzskatītas par vidi vairāk piesārņojošām, tas ir tiesa, ka šāds apstāklis, ja vien tas ir patiess, rada šaubas par Spānijas vides aizsardzības politiku. Tomēr būtu jau atkal jāatgādina, ka apstrīdētā nodokļa mērķis nav aizsargāt vidi kopumā, bet gan stiprināt publisko ūdeņu aizsardzību un pārlikt ar ūdens apsaimniekošanu saistītās pakalpojumu izmaksas uz dažādiem galalietotājiem. Ja hidroelektroenerģijai piemērotā nodokļa likme ir augstāka nekā tā, kas piemērota ar citām metodēm saražotajai elektroenerģijai, tas nav pretrunā šim mērķim.

58. Tāpēc no iesniedzējtiesas un prasītāju sniegtajiem argumentiem nav acīmredzams, ka likuma preambulā minētais otrais mērķis nav īstais tiesību akta mērķis. Tomēr iesniedzējtiesas ziņā ir novērtēt, vai pamatlietā aplūkotā likuma mērķis ir patiešām saistīts ar publisko ūdeņu aizsardzības stiprināšanu un ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksu pārlikšanu uz dažādiem galalietotājiem.

21 Attiecībā uz apstākli, ka nodokli piemēro tikai hidroelektroenerģijas ražotājiem, no Likuma Nr. 15/2012 preambulas formulējuma ir skaidrs, ka paša šā nodokļa mērķis nav panākt, lai ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksas tiktu pārliktas uz dažādiem galalietotājiem. Tāpēc pietiek ar to, ka šis nodoklis veicina šo pārlikšanu.

22 Šajā saistībā vēlos arī uzsvērt, ka pretēji citiem elektroenerģijas ražotājiem, kas pērk savus izejmateriālus (naftu, ogles, gāzi, urānu) no privātā sektora, hidroelektroenerģijas ražotāji savu elektroenerģiju ražo, izmantojot publiskos resursus. Tāpēc summa, kas tiek maksāta par publisko resursu izmantošanu, būtu jāizvērtē daļēji kā nodoklis un daļēji kā koncesijas maksa par šo publisko resursu izmantošanu, jo saskaņā ar LESD 107. pantu dalībvalstis nedrīkst kropļot konkurenci, dažiem ražotājiem bez maksas darot pieejamus valsts resursus.

23 Avots: <http://www.waterencyclopedia.com/Ge-Hy/Hydroelectric-Power.html#ixzz5g4zOuRDg>.

24 Tas nav pretrunā Likuma Nr. 15/2012 otrajam papildu noteikumam. Proti, pēdējais minētais nenozīmē, ka nodokļa veidā iekasētā summa ir jāizmanto, lai kompensētu elektroenerģijas tīkla deficītu, bet gan to, ka summa, kas ir līdzvērtīga šim summām, tiks izlietota budžetā šim mērķim.

25 Proti, lai arī dažas ūdens ekspluatācijas izmaksas, it īpaši tās, kas attiecas uz baseina ainavas veidošanu, attiecīgā dalībvalstis jau ir segusi, citas izmaksas (piemēram, tās, kas saistītas ar ietaises uzturēšanu vai krasta līnijas eroziju) radīsies visā baseina ekspluatācijas laikā.

b) *Atšķirīgas attieksmes esamība*

59. Ja tiek ievērots mērķis, kas noteikts valsts tiesību aktos, tad, lai noteiktu, vai ir atšķirīga attieksme, ir jāuzskata, ka visi iekšējo ūdeņu lietotāji ir vienādā situācijā. Ieviešot nodokli, kas attiecas tikai uz ūdeņu izmantošanu elektroenerģijas ražošanai, šis tiesību akts attiecīgi rada atšķirīgu attieksmi pret šiem minētajiem lietotājiem un citiem iekšējo ūdeņu lietotājiem.

60. Ja iesniedzējtiesas paustās šaubas par valsts tiesību aktu mērķiem tiktu apstiprinātas, ar tiesību aktu arī būtu īstenota atšķirīga attieksme, taču tā būtu nevis attiecībā uz tiem, kas izmanto ūdeni elektroenerģijas ražošanai, un tiem, kas to izmanto citos nolūkos, bet gan attiecībā uz hidroelektroenerģijas ražotājiem un citiem elektroenerģijas ražotājiem. Proti, ja nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu piemēro ar mērķi palielināt ieņēmumu apjomu elektroenerģijas nozares finanšu sistēmā, būtu jāuzskata, ka visi enerģijas ražotāji ir salīdzināmā situācijā, jo deficītu rada ieņēmumu, ko Spānijas elektroenerģijas ražošanas uzņēmumi saņem no patērētājiem, un valsts noteikumus atzīto elektroenerģijas piegādes izmaksu starpība.

c) *Pamatojums*

61. Ja ir atšķirīga attieksme divās citādi salīdzināmās situācijās, vienlīdzīgas attieksmes princips netiek pārkāpts, ja šī atšķirīgā attieksme ir pilnībā pamatota²⁶. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tā tas ir gadījumā, ja atšķirīgas attieksmes pamatā ir objektīvs iemesls, ja atšķirīgā attieksme ir samērīga ar šo iemeslu un ja šis iemesls valsts tiesību aktos ir ņemts vērā konsekventā veidā²⁷.

62. Šajā lietā valsts tiesa un lietas dalībnieki atsaucas uz trim iespējamiem pamatojumiem, proti, tie ir:

- dabas resursu aizsardzība;
- vajadzība nodrošināt, ka ražotājiem ir vienlīdzīgs nodokļa līmenis ar citām elektroenerģijas ražotāju kategorijām, kurām piemēro citus nodokļus; un
- valsts un Spānijas autonomo kopienu pilnvaru sadalījums.

63. Attiecībā uz dabas resursu aizsardzību, tā kā hidroelektroenerģijas ražošanas ietekme uz iekšējiem ūdeņiem ir saistīta ar to, ka tiek izmantoti publiskie vides resursi, ko Spānija vēlas saglabāt, ar šo mērķi varētu pamatot atšķirīgo attieksmi pret hidroelektroenerģijas ražotājiem un citiem publisko ūdeņu lietotājiem²⁸, ar noteikumu, ka šī atšķirība ir faktiski saistīta ar konkrēto ietekmi, ko šīs metodes rada uz vidi, un ir ar to samērīga un ka šis iemesls tiek ņemts vērā konsekventā veidā. Pat ja šie ir jautājumi, kas būtībā ir jāpārbauda un jāizvērtē iesniedzējtiesai, es tomēr neredzu, kā šāds mērķis varētu kalpot par pamatojumu, lai attieksme pret hidroelektroenerģijas ražotājiem būtu atšķirīga atkarībā no tā, vai tiem piešķirtā koncesija attiecas uz kopienas iekšējo baseinu vai vairāku kopienu baseinu, kas plešas pāri vairākām Spānijas reģionālajām autonomajām kopienām. Tāpēc no tā izriet, ka ar šo konkrēto skaidrojumu nevar pamatot iepriekš raksturoto atšķirīgo attieksmi.

64. Tāda pati argumentācija attiecas uz vajadzību nodrošināt, ka elektroenerģijas ražotājiem piemēroto nodokļu līmenis ir lielā mērā salīdzināms. Patiešām, lai arī varētu vērtēt, ka šis mērķis ir legītīms, šā mērķa īstenošanu varētu uzskatīt par saskanīgu un samērīgu tikai tad, ja tieši vai netieši tiek ņemta vērā katram elektroenerģijas ražotājam jau piemērotā nodokļa summa, lai noteiktu nodokli, kas

26 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine u.c.* (C-127/07, EU:C:2008:728, 47. punkts).

27 Šajā saistībā skat., piemēram, spriedumu, 2014. gada 22. maijs, *Glatzel* (C-356/12, EU:C:2014:350, 43. punkts).

28 Turklāt varētu uzskatīt, ka šāds mērķis valsts tiesību aktos tiek izvirzīts konsekventā un sistemātiskā veidā tikai tad, ja katrai publisko ūdeņu lietotāju kategorijai nodokli piemēro saskaņā ar normām, kurās tiek ņemts vērā tas, kā tie attiecīgi izmanto ūdeni.

jāmaksā saskaņā ar 112.*bis* pantu, kas, šķiet, nav šis gadījums. Būtībā nešķiet, ka saskaņā ar 112.*bis* pantu maksājamā nodokļa aprēķināšana tā vai citādi ir saistīta ar nodokļu summu, ko elektroenerģijas ražotāji jau ir samaksājuši, lai gan atkal jau tas ir jautājums, kas ir jāizvērtē un jāpārbauda iesniedzējtiesai.

65. Tiesas sēdē Spānijas valdība apgalvoja, ka šo atšķirību varētu skaidrot ar ūdensteces plūsmu atšķirībām atkarībā no tā, vai tās šķērso vai nešķērso vairākas autonomās kopienas. Tomēr man joprojām šķiet, ka šāds skaidrojums nav īpaši pārliecinošs. Papildus tam, ka ūdensteces plūsma ir atkarīga no citiem ar tās garumu nesaistītiem faktoriem, Karaļa dekrētā Nr. 198/2015, ar kuru izveidots šis nošķirums, nevienā tā preambulas noteikumā nav atsauces uz šādu pamatojumu.

66. Visbeidzot, attiecībā uz valsts un Spānijas autonomo kopienu pilnvaru sadalījumu, ja ir jāuzskata, ka šāds mērķis ir objektīvs iemesls, pamatlietas dalībnieki nav vienprātis par to, vai Spānijas Konstitūcijā ir vai nav faktiski noteiktas pilnvaras *katrai* autonomajai kopienai pieņemt nodokli vai lemt par maksas apmēru, kas jāmaksā par kopienas iekšējo baseinu izmantošanu²⁹. Prasītāji apgalvo, ka saskaņā ar Konstitūcijas 149. panta 2. punkta 14) apakšpunktu valstij ir vispārēja kompetence nodokļu lietās, savukārt Spānijas valdība apgalvo, ka no Konstitūcijas 149. panta 1. punkta 22) apakšpunkta formulējuma *a contrario* var secināt, ka valstij nav kompetences noteikt nodokli vai maksu³⁰ par tādu iekšējo ūdeņu izmantošanu privātām vajadzībām, kas ieplūst vienas autonomās kopienas teritorijā.

67. Šajā saistībā jāatzīmē, ka, pirmkārt, loģiski spriežot, no tā, ka valstij ir ekskluzīvas pilnvaras organizēt un piešķirt koncesijas, kas attiecas tikai uz vairāku kopienu baseiniem, nevar secināt, ka šādām valstīm nav pilnvaru piemērot nodokli elektroenerģijai, kura ražota, izmantojot kopienas iekšējos baseinus, jo šādas pilnvaras varētu īstenot kopīgi. Otrkārt, no Likuma Nr. 15/2012 “pirmā papildu noteikuma” formulējuma, šķiet, izriet, ka sākotnēji valsts likumdevējs uzskatīja, ka tam ir kompetence iejaukties autonomo kopienu nodokļu pilnvarās.

68. Tomēr ir jāatgādina, ka, tiklīdz Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, tās pienākums ir informēt valsts tiesu par Savienības noteikumu piemērošanas jomu, lai tā varētu pareizi piemērot šos noteikumus faktiem lietā, ko minētā tiesa izskata, nevis pašai veikt šo piemērošanu, vēl jo vairāk tāpēc, ka Tiesai var nebūt pieejama visa informācija, kas šajā nolūkā būtu nepieciešama³¹. Tāpēc tas, vai Spānijas Konstitūcija ir vai nav jāinterpretē tādējādi, ka valsts nav bijusi tiesīga piemērot aplūkoto nodokli kopienas iekšējam baseinam, ir jānoskaidro iesniedzējtiesai.

69. Ja tiktu apstiprinātas iesniedzējtiesas paustās šaubas par valsts tiesību akta mērķa patiesumu, tad, pieļaujot to, ka hidroelektroenerģijas ražošana rada jautājumus, kas atšķiras no tiem, kuri rodas citu elektroenerģijas ražošanas veidu gadījumā, jo tiek izmantoti tādējādi jau iesaistītie dabas resursi, tas tomēr neaizēnotu faktu, ka ar jūtami nevienlīdzīgu attieksmi nodokļu jautājumos pret dažādu veidu elektroenerģijas ražotājiem ir iespējams, ka fundamentālā veidā tiks skarts vienlīdzības un nediskriminēšanas princips. Tāpēc nav pilnīgi nekādu šaubu, ka šāds atšķirīgs nodokļu režīms attiecībā uz dažādu veidu elektroenerģijas ražotājiem būs objektīvi jāpamato. Tas tā var būt, ņemot vērā hidroelektroenerģijas ražotājiem piemērotā nodokļu režīma pārsteidzoši lielās atšķirības salīdzinājumā ar citiem elektroenerģijas ražotājiem³².

29 Karaļa dekrēta Nr. 198/2015 1. pantā sniegtais atbrīvojums patiešām attiecas uz visām kopienām neatkarīgi no to statusa.

30 Tā kā pilnvaras pieņemt nodokli un pilnvaras noteikt maksu var nebūt piešķirtas vienai un tai pašai iestādei, jāpārbauda ir abas.

31 Skat., piemēram, spriedumu, 2007. gada 21. jūnijs, *Omni Metal Service* (C-259/05, EU:C:2007:363, 15. punkts).

32 Vai šādu atšķirīgu nodokļu režīmu var objektīvi pamatot, ņemot vērā rīcības brīvību, kas dalībvalstīm noteikti tiek sniegta tādos gadījumos kā šis, un ņemot vērā konkrētos apsvērumus saistībā ar dabas resursu patēriņu, galu galā ir jautājums, kas jāizvērtē valsts tiesai.

70. Rezumējot šo jautājumu – tā kā uzskatu, ka 3. panta 1. punkts neattiecas uz valsts nodokļu pasākumiem, es ieteiktu Tiesai atbildēt uz otro jautājumu tādējādi, ka Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punktā ietvertais operatoru nediskriminācijas princips nav piemērojams tādām nodokļiem kā pamatlietā aplūkotais, kas skar uzņēmumus, kuriem piešķirta koncesija izmantot vairāku kopienu baseinu elektroenerģijas ražošanai, bet neskar nedz operatorus, kuriem ir koncesija izmantot kopienas reģionālos iekšējos baseinus elektroenerģijas ražošanai, nedz arī tos elektroenerģijas ražotājus, kuri izmanto citas tehnoloģijas.

71. Gadījumā, ja Tiesa nepiekrītu manam viedoklim attiecībā uz Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punkta piemērošanas jomu, es uz pakārtoto jautājumu atbildētu, ka šis noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka būtībā tas neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkoti nodokļi pasākumi, tomēr dažādiem elektroenerģijas ražotājiem piemēroto atšķirīgo nodokļu režīmu ir jāspēj objektīvi pamatot tādā veidā, kā es tikko raksturoju. Tomēr iesniedzējtiesai ir jānovērtē, vai pamatlietā aplūkotajā likumā izvirzītais mērķis patiesi ir balstīts uz pamatotiem apsvērumiem, kas izriet no publisko resursu izmantošanas, un, konkrēti, vai pārsteidzoši atšķirīgo attieksmi nodokļu jautājumos pret dažāda veida elektroenerģijas ražotājiem ir iespējams objektīvi pamatot.

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu: valsts atbalsts

72. Uz dodama trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 107. panta 1. punkts būtu vai nebūtu interpretējams tādējādi, ka nodokļa nepiemērošana par iekšējo ūdeņu izmantošanu uzņēmumiem, kuriem piešķirta koncesija izmantot kopienas reģionālos iekšējos baseinus elektroenerģijas ražošanai, ir aizliegts valsts atbalsts.

73. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai pasākumu kvalificētu kā “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ir jābūt kumulatīvi izpildītiem visiem šādiem nosacījumiem:

- valsts ir iejaukusies vai iejaukšanās notikusi ar valsts resursu starpniecību;
- šāda iejaukšanās ir tāda, ka spēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm;
- iejaukšanās kropļo vai draud izkropļot konkurenci;
- tā sniedz selektīvas priekšrocības tās saņēmējam³³.

1. Pirmie trīs nosacījumi – iejaukšanās ar valsts resursu starpniecību, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un kropļot konkurenci vai radīt konkurences kropļošanas draudus

74. Ņemot vērā Spānijas nodokļu pasākumu būtību, ir skaidrs, ka var uzskatīt, ka šie nosacījumi ir izpildīti. Es izdaru šādu secinājumu turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

75. Pirmkārt, Tiesa jau ir nospriedusi, ka pasākums, ar kuru valsts iestāde atsevišķiem uzņēmumiem ir piemērojusi īpašu nodokļu režīmu, kas, kaut arī nav valsts resursu piešķiršana, rada tiem finansiāli izdevīgāku stāvokli nekā pārējiem nodokļu maksātājiem, ir uzskatāms par atbildētājas valsts iejaukšanos³⁴.

³³ Šajā saistībā skat. spriedumus, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*World Duty Free Group* u.c. (C-20/15 P un C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53. punkts), un 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 19. punkts).

³⁴ Šajā saistībā skat. spriedumu, 2014. gada 9. oktobris, *Ministerio de Defensa un Navantia* (C-522/13, EU:C:2014:2262, 48. punkts). Faktiski šādā situācijā, nolemjot noteiktām personām nepiemērot nodokli, kas tām būtu bijis jāmaksā, ievērojot izvirzīto mērķi, var uzskatīt, ka valsts ir atteikusies no nodokļu resursa.

76. Otrkārt, šis pasākums, visticamāk, ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, ja vien šāda tirdzniecība kaut vai hipotētiski pastāv attiecībā uz konkrēto saimniecisko darbību. Proti, Tiesa jau ir norādījusi, ka tad, ja valsts sniegtais atbalsts stiprina kāda uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem uzņēmumiem, kas konkurē ES iekšējā tirdzniecībā, ir uzskatāms, ka šos pēdējos minētos uzņēmumus šāds atbalsts ir ietekmējis. Tāpēc uzņēmumam, kas saņem atbalstu, pašam nav obligāti jābūt iesaistītam ES iekšējā tirdzniecībā. Ikreiz, kad kāda dalībvalsts piešķir atbalstu uzņēmumiem, to darbība valsts iekšējā tirgū var saglabāties vai pieaugt, taču tādējādi tiek samazinātas citās dalībvalstīs reģistrētu uzņēmumu izredzes iekļūt šīs dalībvalsts tirgū³⁵. Tāpēc praksē tas nozīmē, ka, izņemot īpašus apstākļus, tikai tad, ja valsts tirgus nav atvērts konkurencei un saņēmēji darbojas tikai tā ietvaros, var uzskatīt, ka šāds pasākums neietekmē Kopienas iekšējā tirdzniecību³⁶.

77. Treškārt, no Tiesas judikatūras izriet, ka pasākumi, kas paredz uzņēmumu atbrīvot no izmaksām, kuras tam parasti būtu jāsedz tā ikdienas pārvaldības vai parastās darbības ietvaros, principā rada konkurences nosacījumu izkropļojumu³⁷. Saistībā ar šo nosacījumu nav nepieciešams konstatēt, ka šāds atbalsts ir faktiski ietekmējis tirdzniecību starp dalībvalstīm un ka konkurence faktiski tiek kropļota, bet ir tikai jāpārbauda, vai konkrētais atbalsts *varētu* iespaidot šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci. Attiecīgi valsts pasākumi, kas paredz atbrīvot uzņēmumu no tādām izmaksām, kuras tam parastos apstākļos būtu jāsedz saistībā ar ikdienas pārvaldību vai parasto darbību, sniedz šim uzņēmumam mākslīgu finansiālo atbalstu, kas būtībā kropļo konkurenci nozarēs, kurās tas ir piešķirts³⁸.

78. Šajā gadījumā aplūkojamais pasākums, kas izpaužas kā nodokļa nepiemērošana elektroenerģijai, kura ražota citādā veidā, nevis izmantojot vairāku kopienas baseinu, ir īpašs nodokļu režīms, kas ražotājam, kurš ražo elektroenerģiju šādā veidā, rada labvēlīgāku finansiālo stāvokli. Tas savukārt, visticamāk, ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo elektroenerģijas tirgus ir atvērts konkurencei, un turklāt atbrīvo šos ražotājus no nodokļa maksājumiem, kas tiem pretējā gadījumā būtu jāveic. Attiecīgi ir jāuzskata, ka pirmie trīs nosacījumi ir izpildīti.

2. Ceturtais nosacījums – selektīvas priekšrocības esamība

79. Saskaņā ar Tiesas judikatūru priekšrocības, kas izriet no vispārēji piemērojama pasākuma, kurš bez izšķirības ir piemērojams visiem saimnieciskās darbības subjektiem, nav valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē³⁹. Tāpēc, lai klasificētu nodokli kā pasākumu, kas sniedz selektīvas priekšrocības, ir jāveic trīspakāpju tests. Šo testu Tiesa nesen atkārtoti apstiprināja spriedumā *A-Brauerei* šādi⁴⁰:

- pirmkārt, ir jāidentificē vispārējais jeb “normālais” nodokļu režīms, kas piemērojams dalībvalstī;
- otrkārt, jānosaka, ka konkrētais nodokļu pasākums ir atkāpe vai novirze no šī vispārējā režīma tādā mērā, ka tas diferencē subjektus, kuri, ņemot vērā minētā vispārējā režīma mērķi, ir faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā⁴¹;
- treškārt, ir jāpārbauda, vai šī atšķirība ir pamatota.

35 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2015. gada 14. janvāris, *Eventech* (C-518/13, EU:C:2015:9, 66.–68. punkts).

36 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2016. gada 26. oktobris, *Orange/Komisija* (C-211/15 P, EU:C:2016:798, 64.–66. punkts).

37 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Komisija/Spānija u.c.* (C-128/16 P, EU:C:2018:5911, 34. punkts).

38 Šajā saistībā skat. arī spriedumus, 2000. gada 19. septembris, *Vācija/Komisija* (C-156/98, EU:C:2000:467, 30. punkts), un 2000. gada 5. oktobris, *Vācija/Komisija* (C-288/96, EU:C:2000:537, 77. un 78. punkts). Attiecīgi apstāklis, ka tikai 7,2% no elektroenerģijas ražošanai izmantotajiem baseiniem varētu kvalificēt kā kopienas iekšējos baseinus, neizslēdz to, ka nodokļa nepiemērošana elektroenerģijai, kas ražota citādā veidā, nevis izmantojot vairāku kopienas baseinu, nespēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm vai kropļot konkurenci.

39 Spriedums, 2011. gada 15. novembris, *Komisija un Spānija/Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste (C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 73. un 74. punkts).

40 Šajā saistībā skat. spriedumu, 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 36. un 38. punkts).

41 Skat. tostarp spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-234/16 un C-235/16, EU:C:2018:281, 32. punkts).

a) *Atsauces ietvara noteikšana*

80. Attiecībā uz *atsauces ietvara norobežošanu materiālā ziņā* Tiesa 2018. gada 19. decembra sprieduma *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024) 37. punktā nosprieda, ka tas jānosaka, nevis ievērojot attiecīgā pasākuma mērķi, bet gan ņemot vērā priekšmetu, kam piemēro nodokli, no kura ar attiecīgo pasākumu ir izdarīta atkāpe⁴². Turklāt ir jāizvērtē visas normas, kas attiecas uz šo priekšmetu, nevis tikai nodoklis, no kura ar attiecīgo pasākumu tiek izdarīta atkāpe⁴³.

81. Šajā lietā, lai arī nodoklis par iekšējo ūdeņu izmantošanu tiek piemērots ar mērķi stiprināt publisko ūdeņu aizsardzību un pārlikt ūdens apsaimniekošanas pakalpojumu izmaksas uz galapatērētājiem, tas nemaina to, ka iespējamā valsts atbalsta priekšmets tomēr ir noteikumi par nodokļu piemērošanu elektroenerģijai⁴⁴. Nodokļa bāze patiešām ir saražotās elektroenerģijas apjoms, un tā ietekmi uz konkurenci izjutis elektroenerģijas ražošanas tirgus⁴⁵. Attiecīgi materiālā ziņā atsauces ietvaru veido visi valsts nodokļu pasākumi, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu.

82. Attiecībā uz *atsauces ietvara teritoriālo norobežošanu* Tiesa spriedumā *ANGED* ir uzskatījusi, ka, “lai novērtētu pasākuma selektivitāti, [minētais ietvars] nav obligāti jānosaka attiecīgās dalībvalsts teritorijas robežās, bet tas var būt saistīts ar teritoriju, kurā reģionāla vai vietēja iestāde īsteno kompetenci, kas tai ir piešķirta ar konstitūciju vai likumu. Tas tā ir tad, ja šai vienībai ir tiesisks un faktiskais statuss, kas to padara pietiekami autonomu salīdzinājumā ar dalībvalsts centrālo valdību, lai šai vienībai, tai nosakot pasākumus, nevis centrālajai valdībai būtu noteicoša loma, veidojot politisko un ekonomisku vidi, kurā darbojas uzņēmumi”⁴⁶.

83. Es savukārt uzskatu, ka pilnvaru dalījums valsts līmenī tomēr ir būtisks, lai atsauces ietvaru noteiktu tikai situācijā, kad pasākumu, kas varētu būt valsts atbalsts, ir pieņēmusi reģionālā vai pašvaldības iestāde, un nevis, kā šajā gadījumā, kad pasākumu faktiski ir pieņēmusi valsts, taču valsts, tā sakot, slēpjas aiz saviem noteikumiem par pilnvaru dalījumu, lai pamatotu to, ka šim pasākumam ir ierobežota teritoriālā piemērošanas joma. Šādā situācijā pilnvaru dalījums ir jāpārbauda kā pamatojums, nevis kā atsauces ietvara teritoriālo robežu definēšanas elements.

84. Tā kā šajā gadījumā pasākums, kas saskaņā ar valsts tiesas pausto varētu būt valsts atbalsts, ir tas, ka Spānijas valsts neaplied ar nodokli hidroelektroenerģiju, kura ražota, izmantojot citus līdzekļus, nevis izmantojot vairāku kopienas baseina ūdeņus, atsauces ietvara teritoriālā robeža ir visa Spānijas Karalistes teritorija.

85. Tāpēc no tā izriet, ka atsauces ietvars materiālā ziņā ietver visus noteikumus, kas attiecas uz elektroenerģijas aplikšanu ar nodokli, un ka teritoriālā ziņā šis ietvars skar visu Spānijas teritoriju.

42 Attiecīgā pasākuma mērķa kā kritērija ņemšana vērā varētu būt pretrunā iedibinātai judikatūrai, saskaņā ar kuru valsts iejaukšanās iemesli un mērķi principā nav būtiski, lai noteiktu, vai pasākums ir atbalsts. Šajā saistībā skat. spriedumu, 1974. gada 2. jūlijs, Itālija/Komisija (173/73, EU:C:1974:71, 13. punkts). Turklāt šāda pieeja reducētu valsts atbalsta aizliegumu līdz piešķirto nodokļa atbrīvojumu saskaņības pārbaudei, kā tas ir nediskriminēšanas principa gadījumā, savukārt saskaņā ar LESD 107. pantu valsts atbalsta kontroles mērķis ir novērst, ka ar valsts atbalstu tiek kropļota konkurence. Tomēr, kad tas ir kvalificēts kā valsts atbalsts, ar pasākumu sasniedzamais mērķis var būt relevantants, lai novērtētu, vai valsts atbalsts var tikt attaisnots.

43 Spriedums, 2011. gada 15. novembris, Komisija un Spānija/*Government of Gibraltar* un Apvienotā Karaliste (C-106/09 P un C-107/09 P, EU:C:2011:732, 93. punkts).

44 Skat. par Karaļa dekrētu Nr. 198/2015 sniegto Spānijas Valsts padomes Atzinumu Nr. 928/2014, kurš tika apstiprināts 2014. gada 9. oktobrī un kurā tika uzsvērts, ka šis dekrēts “ietekmēs elektroenerģijas tirgu”.

45 Var tomēr rasties jautājums, vai atsauces ietvaru veido tikai nodokļi, kas reglamentē hidroelektroenerģijas ražošanu, vai visi nodokļi, ko piemēro elektroenerģijas ražošanai. Taču, tā kā hidroelektroenerģijas ražošana nav atsevišķs tirgus, uzskatu, ka atsauces ietvars noteikti ir visi nodokļi, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu.

46 Spriedums, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-236/16, EU:C:2018:291, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

b) Pārbaude, vai pastāv selektīva atkāpe, ņemot vērā atsaucē ietvara mērķi

86. Nākamais testa elements ir pārbaude, vai nodoklis sniedz priekšroku “konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai” attiecībā pret citiem uzņēmumiem, kas darbojas tajā pašā tirgū, un šo pārbaudi veic, ievērojot atsaucē ietvara izvirzīto mērķi⁴⁷. Šo testu ne vienmēr ir viegli piemērot, jo lielākai daļai nodokļu vienīgais mērķis ir papildināt valsts budžetu.

87. Pārskatot neseno judikatūru, tomēr ir skaidrs, ka tikai tad, ja atsaucē ietvars izvirza īpašu mērķi, Tiesa izmanto šo mērķi, lai noteiktu, vai pastāv selektīvs atbrīvojums no nodokļa vai cits līdzīgs diferencēts nodokļu režīms, vai atkāpe no vispārējām nodokļu tiesībām⁴⁸. Ja nodokļu pasākumu vienīgais mērķis ir finansēt valsts budžetu, Tiesa, lai arī dažkārt tā izmanto terminu “mērķis”, nosaka minēto ietvaru, atsaucoties uz tā priekšmetu⁴⁹.

88. Attiecīgi es uzskatu, ka testa otrajā posmā ir vienkārši jāizdara secinājums, vai pastāv selektīvs atbrīvojums no nodokļa vai atkāpe, pamatojoties uz faktu, ka aplūkotais nodokļu pasākums attiecas vien uz daļu no precēm vai pakalpojumiem, kas ietilpst atsaucē nodokļu sistēmas piemērošanas jomā.

89. Pamatlietā ir visai skaidrs, ka, ņemot vērā nodokļus, kas piemērojami elektroenerģijas ražošanai, ar valsts tiesību aktiem ir nošķirta elektroenerģija, ko ražo, izmantojot vairāku kopienu teritoriālā baseina hidroenerģijas jaudu, un elektroenerģija, ko ražo, izmantojot citus līdzekļus vai izmantojot kopienas iekšējo baseinu.

90. Tomēr šajā gadījumā iesniedzējtiesa nav iesniegusi nekādu informāciju par nodokļiem, kuri attiecas uz elektroenerģiju, kas tiek ražota, izmantojot šos citus līdzekļus vai izmantojot kopienas iekšējo baseinu, proti, par tiem nodokļiem, ko Spānijā piemēro autonomās reģionālās kopienas, kur, kā jau iepriekš paskaidroju, lai novērtētu, vai konkrētais atbrīvojums no nodokļa ir selektīvs, ir holistiski jāraugās uz kopējiem piemērojamiem nodokļu noteikumiem. Saskaņā ar Tiesas spriedumu Portugāle/Komisija⁵⁰ “normāla” nodokļa likme ir likme, kas ir spēkā ģeogrāfiskajā apgabalā, kas tiek izmantots par atskaites punktu.” Spriedumā *A-Brauerei* Tiesa līdzīgi ir noteikusi, ka “[..] lai valsts pasākumu varētu kvalificēt par “selektīvu”, [..] ir jāpierāda, ka attiecīgais nodokļu pasākums ir atkāpe no minētā vispārējā režīma [..]”⁵¹.

91. Šajos apstākļos un ņemot vērā, ka trūkst šīs būtiskās informācijas, kas ļauj pieņemt holistisku novērtējumu, Tiesa vienkārši nespēj *pati* novērtēt, vai ražotājiem, kas izmanto citus tehniskos paņēmienus vai kopienas iekšējā baseina ūdeņus, ir priekšrocības attiecībā pret tiem, kas izmanto vairāku kopienu baseina ūdeņus. Lai arī, šķiet, netieši iesniedzējtiesas lēmumā ir norādīts, ka ražotāji, kas izmanto kopienas reģionālo iekšējo baseinu, gūst būtiskas nodokļu priekšrocības salīdzinājumā ar tiem, kas izmanto vairāku kopienu baseinu, galu galā tas ir jautājums, kas būs jānovērtē un jāpārbauda valsts tiesai.

47 Skat., piemēram, spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*World Duty Free Group* u.c. (C-20/15 P un C-21/15 P, EU:C:2016:981, 57. punkts).

48 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis *ANGED* (C-236/16, EU:C:2018:291, 40. punkts).

49 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 39. punkts). Minētajā lietā Tiesa uzskatīja, ka atsaucē ietvara mērķis ir “piemērot nodokli jebkurai nekustamā īpašuma īpašumtiesību maiņai (*Rechtsträgerwechsel*) vai, citiem vārdiem, uzlikt nodokli, tiesībām uz nekustamo īpašumu pārejot no vienas fiziskas vai juridiskas personas citai fiziskai vai juridiskai personai civiltiesību izpratnē”, tādējādi tas ir līdzeklis, ar kuru bija jāsasniedz šajos noteikumos izvirzītais mērķis, proti, palielināt Vācijas valsts resursus.

50 Spriedums, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, 56. punkts).

51 Spriedums, 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 36. punkts).

92. Turklāt es neesmu pilnībā pārliecināts, ka valsts atbalsta jēdzienu var piemērot tādā situācijā, kāda ir aplūkota pamatlietā. Proti, minētajā situācijā iespējamās priekšrocības gūst visi elektroenerģijas ražotāji, izņemot tos, kuriem piemēro nodokļus, un tas nozīmē, ka to izveido pats atsaucē ietvars. Citiem vārdiem sakot, šajos apstākļos drīzāk ir selektīvs neizdevīgs stāvoklis, nevis selektīvas priekšrocības⁵².

93. Katrā ziņā no Likuma Nr. 15/2012 pirmā papildu noteikuma izriet, ka nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu sākotnēji bija paredzēts piemērot visiem baseiniem, gan tiem, kas šķērso vairākas kopienas, gan kopienas iekšējiem baseiniem. Šķiet, ka tikai līdz ar Dekrēta Nr. 198/2015 1. panta pieņemšanu šā nodokļa piemērošana tika ierobežota, attiecinot to vien uz vairāku kopienu baseiniem.

94. Ja tas tā ir, 1. pantu var skatīt kā pasākumu, ar kuru piešķir atkāpi no Likumā Nr. 15/2012 izveidotā atsaucē ietvara, ar Karaļa leģislatīvā dekrēta Nr. 1/2001 112.*bis* pantu ieviešot nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu, un ka šāda atkāpe ir jāuzskata par selektīvu sprieduma *A-Brauerei* izpratnē, jo nodokļa piemērošana ir atkarīga no piemērošanas nosacījumiem. Attiecīgi ir jāpārbauda iespējamais pamatojums, kas varētu būt pieņemts saistībā ar šo nodokļa pasākumu.

95. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru “valsts atbalsta” jēdziens tomēr neattiecas uz pasākumiem, ar ko nosaka diferenciāciju starp uzņēmumiem, kuri, ievērojot ar attiecīgo tiesisko režīmu izvirzīto mērķi, atrodas faktiski un juridiski salīdzināmā situācijā un kuri tāpat *a priori* ir selektīvi, ja attiecīgā dalībvalsts spēj pierādīt, ka šāda diferenciācija ir pamatota, jo tā izriet no sistēmas, kurā tie ietilpst, rakstura vai uzbūves⁵³.

96. Šajā ziņā un arī atbilstoši judikatūrai ir jānošķir, no vienas puses, mērķi, kas ir izvirzīti īpašam nodokļu režīmam un kas nav daļa no tā, un, no otras puses, mehānismi, kas ir ietverti pašā nodokļu sistēmā un kas ir vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus. Būtībā tāpēc selektīvu nodokļu pasākumu var pamatot tikai tāds mērķis, kas piemīt pašai nodokļu sistēmai⁵⁴.

97. Šajā gadījumā lietas dalībnieki tomēr nav iesnieguši nekādus pierādījumus, lai varētu noteikt, ka pati noteikumu par nodokļa uzlikšanu elektroenerģijai būtība vai vispārīgā struktūra pieprasa kopienas iekšējos baseinus un vairāku kopienu baseinus traktēt atšķirīgi.

3. Iespējamais attaisnojums valsts atbalsta pieņemšanai

98. Būtu jāuzsver, ka iepriekš minētā judikatūra attiecas uz nodokļu pasākuma selektīvās dabas pamatojumu. Tāpēc pamatojuma neesamība šajā saistībā neskar iespēju dalībvalstīm attaisnot savu pieņemto pasākumu, ja tiek konstatēts, ka ir izpildīti četri LESD 107. panta 2. un 3. punktā minētie nosacījumi, lai pasākumu kvalificētu kā valsts atbalstu. Jau no LESD 107. panta 2. un 3. punkta formulējuma ir skaidri redzams, ka noteiktus atbalsta pasākumus, ko pieņēmušas dalībvalstis, noteiktos apstākļos var attaisnot.

99. Viens no attaisnojumiem, ko Tiesa jau ir atzinusi, ir vides aizsardzība⁵⁵. Tas tiesa, ka ar šādu mērķi nevar pamatot atšķirīgo attieksmi pret hidroelektroenerģijas ražotājiem atkarībā no tā, vai tiem ir koncesija uz kopienas iekšējo baseinu vai vairāku kopienu baseinu.

52 Saskaņā ar Tiesas judikatūru selektīvu priekšrocību esamība patiešām ir jānovērtē attiecībā pret atsaucē grupu. Piemēram, Tiesa 2006. gada 6. septembra spriedumā Portugāle/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, 56. punkts) nolēma, ka “normāla” nodokļa likme ir likme, kura ir spēkā ģeogrāfiskajā apgabalā, kas tiek izmantots par atskaites punktu”. 2018. gada 19. decembra spriedumā *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 36. punkts) Tiesa ir noteikusi, ka “[...] lai valsts pasākumu varētu kvalificēt par “selektīvu”, [...] ir jāpierāda, ka attiecīgais nodokļu pasākums ir atkāpe no minētā vispārējā režīma [...]”.

53 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 19. decembris, *A-Brauerei* (C-374/17, EU:C:2018:1024, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-236/16, EU:C:2018:291, 31. punkts).

55 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 26. aprīlis, *ANGED* (C-236/16, EU:C:2018:291, 49. un 50. punkts).

100. Tomēr šādu atšķirību varētu attaisnot ar pastāvošo pilnvaru sadalījumu Spānijā starp valsti un tās autonomajām kopienām⁵⁶. Proti, uz šo pilnvaru sadalījumu attiecas aizsardzība, kas noteikta LES 4. panta 2. punktā, kurā paredzēts, ka Savienībai ir jārespektē dalībvalstu nacionālā identitāte, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstrukturām, tostarp reģionālajām un vietējām pašvaldībām⁵⁷.

101. Protams, ir taisnība, ka dalībvalsts iekšējo konstitucionālo struktūru kopumā nedrīkst izmantot kā argumentu, lai attaisnotu to, kas citādi būtu ES tiesību pārkāpums. Taču – kā Tiesa ir norādījusi spriedumā Portugāle/Komisija⁵⁸ – no tā, ka noteiktas nodokļu priekšrocības ir piemērojamas tikai daļā no valsts, “nevar secināt”, ka šāds pasākums “[ir selektīvs LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, jo tas] ir piemērojams tikai ģeogrāfiski ierobežotā dalībvalsts apgabalā”.

102. Lai arī šī argumentācija varētu vedināt uz domām, ka reģionālā nodokļu politika un valsts atbalsts ir zināmā mērā īpašs gadījums, gandrīz vai *sui generis* visā ES tiesību aktu *acquis*, jāatzīmē, ka, ja ES tiesības būtu citādas, tas varētu nozīmēt, ka dalībvalstis vairs nevarētu piešķirt pilnvaras nodokļu jautājumos reģionālajām struktūrām un pašvaldībām. Tas arī nozīmētu, ka jebkādi nodokļu pasākumi, kas piemērojami tikai daļā no teritorijas, ņemot vērā dalībvalsts iekšējo struktūru, *ipso facto* būtu valsts atbalsta veids, kas sniedz priekšrocības personām un subjektiem, kuri ir šā reģiona rezidenti, salīdzinājumā ar citām personām un subjektiem, kuri ir attiecīgās dalībvalsts pārējie rezidenti.

103. Attiecīgi, ja iesniedzējtiesa izdara secinājumu, ka valsts konstitūcijā valstij netiek dotas pilnvaras pieņemt nodokļu pasākumus vai prasīt maksu par kopienas iekšējā baseina ekspluatāciju (ne ekskluzīvas, ne pakārtotas, ne papildinošas pilnvaras), šis apstāklis varētu kalpot par attaisnojumu tam, ka elektroenerģijas ražotājiem, kuriem ir piešķirta koncesija izmantot kopienas iekšējo baseinu, nav piemērojams minētais nodoklis, un tādējādi Karaļa dekrēta Nr. 198/2005 1. pants nav valsts atbalsts.

104. Savukārt, ja vien nav konstatēts kāds cits pamatojums, kas iekļauts LESD 107. panta 2. un 3. punktā, Karaļa dekrēta Nr. 198/2015 1. pants būtu uzskatāms par valsts atbalstu, jo ar to elektroenerģijas ražotāji, kuriem ir piešķirta koncesija izmantot kopienas iekšējo baseinu, ir atbrīvoti no nodokļa par iekšējo ūdeņu izmantošanu.

105. Tāpēc es ierosinu uz trešo jautājumu atbildēt, ka LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nodokļa nepiemērošana par iekšējo ūdeņu izmantošanu uzņēmumiem, kam ir koncesija attiecībā uz kopienas iekšējiem baseiniem elektroenerģijas ražošanai, ir aizliegts valsts atbalsts, ja vien nešķiet, ka attiecīgajai dalībvalstij nav nedz pilnvaru nodokļu jautājumos, nedz arī pilnvaru lemt par to maksājumu apmēru, kuri maksājami kā pretizpildījums par koncesijas piešķiršanu attiecībā uz šiem kopienas iekšējiem baseiniem.

Secinājumi

106. Ņemot vērā iepriekš minēto apsvērumu, iesaku Tiesai uz *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Ne LESD 191. panta 2. punktam, ne Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas ricībai ūdens resursu politikas jomā, 9. panta 1. punktam nav tiešas iedarbības, un tāpēc ne uz vienu no šiem noteikumiem indivīds nevar atsaukties valsts tiesā, lai apstrīdētu konkrēto nodokli par iekšējo ūdeņu izmantošanu enerģijas ražošanai.

⁵⁶ Šajā saistībā skat. spriedumus, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, 60. punkts), un 2008. gada 11. septembris, *UGT-Rioja* u.c. (no C-428/06 līdz C-434/06, EU:C:2008:488, 141. punkts).

⁵⁷ Spriedums, 2016. gada 21. decembris, *Remondis* (C-51/15, EU:C:2016:985, 40. punkts).

⁵⁸ Spriedums, 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, 60. punkts).

- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nav piemērojams tādām nodoklim kā pamatlietā aplūkotais, kas skar uzņēmumus, kuriem piešķirta koncesija izmantot vairāku kopienu baseinu elektroenerģijas ražošanai, bet neskar nedz operatorus, kuriem ir koncesija izmantot kopienas iekšējos baseinus elektroenerģijas ražošanai, nedz arī tos elektroenerģijas ražotājus, kuri izmanto citas tehnoloģijas.

Pakārtoti,

Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka būtībā tas neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotie nodokļu pasākumi, ciktāl šis tiesiskais regulējums paredzēts tam, lai stiprinātu publisko ūdeņu aizsardzību, iegūstot resursus no tiem, kas gūst labumu no šo ūdeņu izmantošanas privātām vajadzībām vai no to īpašas izmantošanas, un lai ar ūdens apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu izmaksas, tostarp vides un resursu izmaksas, pārliktu uz dažādiem galalietotājiem, ja valsts Konstitūcija ir interpretējama tādējādi, ka šī dalībvalsts nav tiesīga paplašināt šā pasākuma piemērošanas jomu uz kopienas iekšējo baseinu. Iesniedzējtiesas ziņā ir novērtēt, vai pamatlietā aplūkotā tiesību akta nolūks ir patiesi saistīts ar šiem mērķiem.

- 3) LESD 107. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka nodokļa nepiemērošana par iekšējo ūdeņu izmantošanu uzņēmumiem, kam ir koncesija uz kopienas iekšējiem baseiniem elektroenerģijas ražošanai, ir aizliegts valsts atbalsts, ja vien nešķiet, ka attiecīgajai dalībvalstij nav nedz pilnvaru nodokļu jautājumos, nedz pilnvaru lemt par to maksājumu apmēru, kuri maksājami kā pretizpildījums par koncesijas piešķiršanu attiecībā uz šiem kopienas iekšējiem baseiniem.